

Rakenteellinen sosiaalityö osaksi asiakastyötä

Keskustelun alustuksena kuultiin Jyväskylän yliopiston sosiaalityön professori Kati Närhen sekä sosiaaliasiamies Eija Hiekan puheenvuorot. Kati Närhi kertoi rakenteellisen sosiaalityön perustasta ja kontekstista, tehtävälueista, lainsäädännöstä sekä sosiaalisesta raportoinnista. Rakenteellisessa sosiaalityössä vaikutetaan tiedolla, ratkaisuehdotuksilla ja kehittämistyöllä, asiantuntijuudella ja verkostoiden sisällä. Sosiaalihuoltolaista voidaan katsoa puuttuvan rakenteellisen sosiaalityön toinen juonne: huono-osaisten asiakasryhmien asianajaminen ja valtaistaminen. Kun rakenteellisen sosiaalityön tunnistaa, voi omaa työtään suunnitella ja toteuttaa rakenteellisemmin ja molempien juonteiden mukaisesti. Eija Hiekan mukaan rakenteellinen sosiaalityö on ollut kauan mukana myös asiakastyössä, mutta nyt uuden sosiaalihuoltolain 7 § on velvoittava säädös. Hän pohti, että painottuuko rakenteellisessa sosiaalityössä ongelmatieto ja jääkö myönteiset asiat sen varjoon, esimerkiksi tietoa riittävän hyvästä elämästä puuttuu. Hän pohti myös, miten rakenteellinen sosiaalityö jäsentyy ja toteutuu erilaisissa toimipaikoissa. Rakenteellista sosiaalityötä tehdään myös asiakastasolla korjaavassa työssä, kun valtaistetaan huono-osaisia ihmisiä toimimaan tilanteiden parantamiseksi ja ajetaan heidän asioitaan. Tulevaisuuteen liittyen on kuitenkin esillä pelkoa, jääkö rakenteellinen sosiaalityö sote-uudistuksessa huomiotta ja eriytykö se asiakastyöstä.

Yhteisessä keskustelussa osallistujia puhututti mistä tuotetaan tietoa, miten tehdään rakenteellista työtä ja kuka tekee rakenteellista työtä. Rakenteellinen sosiaalityö on alitunnistettua, ja siihen kaivattaisiin joustavaa toimintamallia tai muotoa. Määrämuotoinen kirjaaminen ohjaa rakenteelliseen työskentelyyn, mutta työssä voi käyttää myös luovuutta ja tuottaa laadullistakin tietoa, esim. toimintakertomukset, asiakascaset ja sosiaalisen median hyödyntäminen. Sosiaalisen median käyttö liittyy myös arjessa tehtävän työn tunnistamiseen – arjen kokemuksia voi pysähtyä havaitsemaan ja tuottaa tästä tietoa. Julkisella tiedolla murretaan sosiaalityön ennakkoluuloja ja vähennetään leimaantumista. Tietoa sosiaalityöstä tulisi tuottaa myös esimerkiksi terveydenhuollolle ja maakuntaudistukseen: yksilöstä yleiseen, alueen, kunnan, maakunnan jne. sosiaalisista ongelmista ja sosiaalityön vaikuttavuudesta. Rakenteellinen työ kuuluu kaikille sosiaalialalla, riippumatta siitä, toimiiko erityislainsäädännön vai sosiaalihuoltolain mukaisessa toimipisteessä. Se on tärkeää myös syrjäytymisvaarassa olevien asiakkaiden tavoittamiseksi.

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Keskustelua heräsi myös sosiaalityön muuttuvasta rakenteesta sekä resursseista. Sosiaalityöntekijän rooli on muokkautumassa erilaiseksi, joten vaatii työntekijältä sietokykyä ja aikaa olla kuulemassa ja oppimassa asiakkaasta ja tämän tilanteesta. Tarvitaan asennemuutosta ja pohdintaa siitä, miten jäsennät sosiaalialan työntekijänä oman työsi ja miten tuotat sosiaalihuoltolain mukaista työtä. Voisiko rakenteellisella työllä nyt vähentää esim. tulevaisuuden asiakastyön määrää tai haastavuutta? Sosiaalihuoltolaki velvoittaa kaikki sosiaalialan toimijat rakenteelliseen työhön. Lisäksi sosiaalihuollon muutoksissa on tärkeää tehdä näkyväksi asiakkaiden ja kunnan asukkaiden elämää ja tehdä sellaista työtä, että sosiaaliset asiat nostetaan esille.

Tiivistelmän Cafe Social -tilaisuuden keskustelusta laati Koskessa harjoittelunsa suorittava sosionomi AMK -opiskelija *Salla Heikkinen*

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

